

СЛОБОДАН ЗЕЧЕВИЋ
Институт за европске студије
Београд

УДК 324:327(44)
Монографска студија
Примљен: 24.08.2017
Одобрен: 27.09.2017
Страна: 109-119

АТИПИЧНИ ПРЕДСЕДНИЧКИ ИЗБОРИ У ФРАНЦУСКОЈ 2017. ГОДИНЕ

Сажетак: По оцени аналитичара „атипични, незапамћени и луди” француски председнички избори одржани у априлу и мају 2017. године одвијали су се у турбулентном политичком контексту. Европска унија, па и Француска, биле су уздрмане мигрантском кризом, исламским тероризмом и Брекзитом. Победа Емануела Макрона кандидата организације левог центра „Покрет” одражава тенденцију да се класична подела на национално-патриотску и породично-конзервативну десницу с једне, и аутентично социјалистичко-хуманистичку левицу с друге стране маргинализује. Нову политичку поделу одржавају две идеологије које се све више сукобљавају на тлу европских држава. Реч је о идеологији неоконзервативизма са јаким националним и идентитетским набојем и неолибералног глобализма. Новом председнику Француске Емануелу Макрону јасно је да Европска унија оваква каква јесте не може да опстане односно да мора да се реформише да би могла да испуни очекивања њених грађана и издржи кризне ударе у свету.

Кључне речи: Француска, V Република, председнички избори, десница, левица, глобалистичка идеологија, национално-идентитеска идеологија, Европска унија, федерализација Европске уније

Увод

Председнички избори у Француској одржани 2017. године по много чему су јединствени. Никада се, од настанка Француске V републике 1958. године, није догодило да се председник на функцији не кандидује за други мандат. Овога пута међутим, социјалиста Франсоа Оланд (François Hollande) због незабележено ниске популарности није могао да претендује на функцију те није ни имао прилику да брани биланс своје петогодишње владавине. На прелиминарним изборима у оквиру социјалистичке левице за председничког кандидата изабран је аутсајдер Беноа Амон (Benoit Hamon) победивши фаворизованог Оландовог председника владе Мануела Валса (Manuel Valls). И на прелиминарним изборима Републиканске деснице и центра дошло је до

неочекиваног преокрета. Противно вишемесечним прогнозама Института за испитивање јавног мњења победу је однео конзервативно одређени Франсоа Фијон (François Fillon) поразивши Алана Жипеа (Alain Juppé) и Николу Саркозија (Nicolas Sarkozy). Стечени легитимитет на непосредним прелиминарним изборима на којима су могли да учествују сви француски грађани, социјалистичком и републиканском кандидату није донео ветар у леђа. Нико није могао ни да замисли годину дана пре одржавања председничких избора да ни један од кандидата странака које су деценијама биле носиоци политичког живота у Француској, неће да се нађе у другом кругу избора заказаних за 7. мај 2017. године.¹ Социјалиста Беноа Амон био је тек пети у првом изборном кругу са свега 6 одсто освојених гласова. Њега је убедљиво претекао кандидат крајње левице Жан Лик Меланшон (Jean-Luc Mélenchon) са 19,5 одсто гласова који се пласирао на четврто место. Деголистички кандидат Франсоа Фијон који је спортским речником требало „да се прошета” кроз председничке изборе заустављен је у походу на власт афером везаном за примања своје супруге Пенелоп Фијон (Penelope Fillon). Спорно је било да ли је ова последња обављала функцију његовог парламентарног асистента, или је реч о фиктивном запослењу за које је добијала новчану надокнаду државе. Упркос негативној медијској кампањи Фијон је освојио 20 одсто гласова што је иначе било довољно његовим конзервативним претходницима попут Жака Ширака (Jacques Chirac) да се домогну другог круга избора. У Фијоновом случају овај резултат га је као трећег елиминисао из трке. У други изборни круг отишли су до пре три године широј јавности политички непознати кандидат левог центра Емануел Макрон (Emmanuel Macron) са 24 одсто гласова кога је подржавала новостворена организација „Покрет (En marche),” праћен кандидаткињом екстремне деснице Марине Ле Пен (Marine Le Pen) која је добила 21 одсто гласова. У другом кругу пак није било изненађења, Макрон иза кога су стале традиционалне странке убедљиво је победио кандидаткињу Националног фронта поставши председник Француске са 66 одсто освојених гласова.²

Ови по оцени француских аналитичара „атипични, незапамћени и луди” председнички избори су се одвијали у турбулентном политичком контексту. Европска унија па и Француска биле су уздрмане мигрантском кризом. Државе чланице Уније заплуснула је идеологија радикалног исламизма праћена терористичким нападима, која је добијала одговор у порасту утицаја националистичких, изолационистичких и неоохришћанских странака и покрета. Поред тога, грађани Европске уније били су затечени одређењем британских бирача за *Брекзит*.

Председнички избори у Француској 2017. године заправо су уперили светло у једну нову идеолошку поделу у Европском друштву, док је њихов исход отворио могућност за дубљу реформу Европске уније.

¹ Election présidentielle 2017 : resultats globaux du premier tour, 24.04.2017., www.interieur.gouv.fr

² Election présidentielle 2017 : resultats globaux du second tour, 08.05.2017., www.interieur.gouv.fr

Да ли је у Француској политичка подела на десницу и левицу на издисају?

Класична политичка подела у Француској после другог светског рата била је она која дели политичке странке на десницу и левицу. Ова подела остаје изражена и по доласку генерала Де Гола (Charles De Gaulle) на власт 1958. године и његовог уставног утемељења француске V републике засноване на председничком систему.³ Де Гол је желео да укине нестабилан парламентарни режим карактеристичан по пропорционалном изборном систему, скупштинским коалицијама, странчарењу и нестабилним владама и да га замени јаким и стабилним извршном влашћу. Председнику као носиоцу извршне власти, политички легитимитет давала би његова веза са народом проистекла из непосредних председничких избора.⁴

Идеологија Француске конзервативне деснице

Деголизам почива на идеји да Француска треба да буде слободна, независна и снажна како би одржала своју специфичну улогу у међународним односима. Стога Французи морају да се окану бесплодног странчарења и да окупе најбоље ради остварења својих националних интереса. Изворни деголисти су одбијали да признају зависност Француске у односу на стране силе борећи се за јачање самосталности и националног суверенитета. Ово се одражавало кроз Де Голову одлуку о изласку Француске из НАТО пакта 1966. године и залагање за међудржавни концепт будуће Европске уније утемељене на одлучивању консензусом представника држава у европским институцијама, односно њиховом праву на коришћење вета ради заштите националних интереса. У области привреде Деголисти су били блиски концепцији „планског државног капитализма” то јест опредељењу за тржишну привреду са интервенцијом државе у стратешким привредним гранама попут електропривреде (француски нуклеарни програм за производњу електричне енергије), превоза (аутомобилска индустрија, железница) и инфраструктуре уз развој националне војне индустрије. Истовремено, Деголизам је подразумевао свеобухватну социјалну заштиту грађана и учешће запослених у одлучивању у предузећима. Од 1980. године међутим почиње такозвани неодеголистички период обзиром да је лидер деголистичког Окупљања за републику (РПР) Жак Ширак прихватио економски либерализам и процес европске интеграције у склопу заједничке стратегије освајања власти са странком десног центра УДФ. Лидери деголистичких странака после Де Гола били су председници Жорж Помпиду (Georges Pompidou), Жак Ширак, Никола Саркози и председнички кандидат данашње Републиканске странке Франсоа Фијон.

Другу грану француске деснице представљају странке десног центра. Најуспешнији центристички политичар био је Валери Жискар Д’Естен (Valery

³ Jean-Jacques Chevallier, Guy Carcassonne, Olivier Duhamel, Jullie Benetti, *Historie de la V République*, Dalloz, 15 edition, Paris, 2015.

⁴ Constitution de la V République, Gualino éditeur, Paris, 2016-2017.

Giscard d'Estaing) који је дошао на власт на председничким изборима 1974. године после смрти деголисте Жоржа Помпидуа. Странке десног центра тежиле су да изграде социјално-либерално друштво. Тако је у Жискаровом мандату смањен праг пунолетства са 21 на 18 година, озакоњено је право на абортус, децентрализована је медијска сфера и слично. Данас ову тенденцију заступа председник „Модема” Франсоа Бајру (François Bayrou) који подржава новоизабраног председника Емануела Макрона.

Идеологија француске социјалистичке левице

У председничком систему V републике левица је била принуђена да тражи лидера који би могао да буде алтернатива харизматичном Де Голу. Половином шездесетих и почетком седамдесетих година прошлог века Франсоа Митеран (François Mitterrand) се истицао вештином окупљања различитих левих идеолошких струја од радикала до троцкиста.⁵ Митеран 1969. године оснива Социјалистичку партију Француске и опредељује се 1972. године да успостави савез са Комунистичком партијом на основу усвојеног „Заједничког програма” који би био примењен по доласку на власт. Политичка коалиција социјалиста и комуниста залагала се за раскид са „капиталистичким друштвом и постојећим поретком” односно за национализацију банака и стратешких предузећа, за повећање најнижих и примања људи који живе од свог рада (радници, службеници, запослени у образовању и науци) односно за економску политику јачања *тражње*, за ширење слобода у медијском сектору кроз диверсификацију телевизијских канала и радио станица, као и за укидање смртне казне. Митеран долази на власт на председничким изборима одржаним 1981. године, али ће после свега три године морати да одустане од левичарске економске политике и да пређе на социјал-демократски концепт тржишно оријентисане привреде са примесама социјалне државе.

Судари деснице и левице на председничким изборима у Француској

V република по замисли генерала Де Гола требало је да буде држава националне изузетности и изврсности. Њено устројство неговало је највише домете у свим друштвеним сферама од индустрије и технологије, па све до политике, здравства и културе. Председнички кандидати деснице и левице били су најчешће политичари високих интелектуалних домета који су користили стилски префињен готов књижевни језик и исказивали културу дијалога. Политички програми деснице и левице били су плод креативног напора не само политичара, већ и интелектуалних тимова (економиста, филозофа, лекара, уметника) једне и друге стране. Претходно поменути одражавали су различите визије развоја друштва, али су и садржали конкретне предлоге деловања у различитим областима друштвеног живота. Почетком седамдесетих година врхунац политичког сучељавања постају телевизијски дуели кандидата пред други

⁵ Olivier Duhamel, *La Gauche et la V republique*, Revue française de science politique, Numero 2, p. 444-448, Paris, 1981.

круг избора. У стратешкој политичкој дебати најчешће би један од кандидата у једној реченици успевао да зада одлучујући ударац који би однео превагу у бирачком телу на његову страну. У том смислу у Француској се памте дебате Митерана и Жисакара из 1974. и 1981. године, те Митерана и Ширака из 1988. године или Саркозија и Оланда из 2007. године.

Нова политичка подела на „патриоте” и „глобалисте”

Председнички избори у Француској 2017. године завршени су са тенденцијом да се класична подела на Деголистичку, национално-патриотску и породично-конзервативну десницу и аутетично социјалистичко-хуманистичку левицу маргинализује. Нову политичку поделу одржавају две идеологије које се све више сукобљавају на тлу европских држава. Реч је о идеологији неоконзервативизма са јаким националним и идентитетским набојем и неолибералног глобализма.

Патриотско-идентитетска идеологија Националног фронта

Ову политичку концепцију на председничким изборима у Француској заступала је лидер Националног фронта Марин Ле Пен. Корени Националног фронта као партије екстремне деснице основане 1972. године сежу до фашистичко-колаборационистичких организација из II светског рата, али и до противника Де Голове политике деколонизације Алжира из 1958. године. Успон популарности у почетку маргиналне странке Национални фронт од половине осамдесетих година прошлог века па до данас могу да објасне два чиниоца. Реч је пре свега о досељавању радне снаге из Африке и Азије у Француску и развоју исламског политичког екстремизма и тероризма. У вези са претходно изнетим треба имати у виду да у је према попису из 2012. године у Француској живело 65 милиона и 200 хиљада становника.⁶ Од тога су 4 милиона и 300 хиљада страни држављани, док је још 2 милиона и 300 хиљада људи рођених у иностранству стекло француско држављанство. Практично, у Француској је било 5 милиона и 700 хиљада људи страног порекла уз илегалну имиграцију која се процењује на још 500 хиљада људи (податак се везује за организацију „Државне медицинске помоћи”). Грубе процене говоре да се око 45 одсто миграната у Француску доселило из других држава Европе, око 30 одсто са севера Африке, док је преосталих 25 одсто дошло из „црне Африке” и из Азије.⁷ Изразита концентрација странаца неевропљана уочава се у предграђима Париза. Тако Обервилје (Aubervilliers) има 35,4 одсто странаца, Сен Дени (Saint-Denis) 31,5 одсто, Сарсел (Sarcelles) 29,5 одсто, Епине сир Сен (Epinau-sur-Seine) 26,8 одсто. Глобално гледано, у Паризу и околини живи око 14,4 одсто странаца у Стразбуру 13,7 одсто Монпељеу 12,8 одсто, у Марсеју 11 одсто, у Ници 10,9 одсто итд... Сложена економска ситуација је допринела ширењу

⁶ <http://www.ladocumentationfrancaise.fr>, 20.03.2017.

⁷ <http://www.wikipedia.org>, 20.03.2017.

радикалног исламизма. Први масовни терористички напад догодио се у Монтобану и Тулузу 11. и 13. марта 2012. године када је исламиста Мохамед Мера (Mohammed Merah) убио седморо људи међу којима наставника и троје деце испред јеврејске школе.⁸ Почетком јануара 2015. године тројица исламских терориста убили су 17 људи у нападу на сатирични дневник *Шарли Ебдо* који се налази у Париском XI арондисману у близини трга Бастиља, као и у атентату на супермаркет Хипер Каршер. Посебан одјек у јавном мњењу имао је напада на *Шарли Ебдо* као симбол права на слободу изражавања у Француској. Том приликом свирепо су ликвидирани светски познати карикатуриста и цртач стрипова Волински (Wolinsky) као и карикатуристи и сатиричари Каби (Cabu), Шарб (Sharb) и Тињу (Tignous). Сид Ахмед Глам (Sid Ahmed Glam) ухапшен је у априлу 2015. године пре него што је успео да изврши терористички напад, али је претходно убио жену од 33 године која се опирала отимању возила који је требало да му послужи у циљу извршења атентата. У јуну 2015. године Јасин Сали (Yassin Salhi) иначе возач доставног возила усмртио је свог послодавца тако што му је одрубисао главу, направио селфи који је послао француском исламисти у Сирији. Затим је одрубљену главу набио на металну ограду фабрике у месту Сен Квентин Фалавије (Saint-Quentin-Fallavier) и возилом улетео у фабричко складиште гаса. У августу 2015. године крвави терористички напад у возу на линији Париз – Амстердам је срећом спречен јер се исламском терористи мароканског порекла Ајубу Ел Казанију (Ayoub El Khazzani) заглавило оружје мада је успео да повреди два америчка војника. Наиме, четири храбра војника успевају да га савладају, које ће касније француски председник одликовати Легијом части. Петак 13. новембар 2015. године био је један од најкрвавијих дана у новијој француској историји јер је у седам добро организованих напада у Паризу Исламска држава убила 129 и повредила 300 људи. У јуну 2016. године, један полицајац и његова невенчана жена убијени су у згради у којој су живели у околини Париза (Mante la Jolie). Починиоца, исламског терористу Лароси Абалу (Larossi Abbala) су затим ликвидирале специјалне снаге француске полиције (RAID). Један исламски терориста је 14. јула 2016. Године, на дан Републике у Ници, залетевши се хладњачом на светски понатом шеталишту поред мора *Променад дез Англе* (Promenade des Anglais) прегазисао 86, а повредио 434 лица. У овом контексту треба имати у виду и климу несугурности (De Montbrial, 2015: 282-282)⁹ која се јавља у предграђима великих градова а која се одржава у нападима на полицију, паљењу возила (35 до 40 хиљада годишње)¹⁰ као и у нападима на возила хитне помоћи, градског саобраћаја и чистоће. Као да је Француска држава на појединим деловима своје територије изгубила битку против комунализма препустивши их деловању ради-

⁸ Edouard Mareschal, „*Terrorisme : de 2012 a 2016 la France durement eprouvee* », <http://www.lefigaro.fr>

⁹ Alexis Feertchak, „*Thibault de Montbrial: „Il y a clairement une population qui est en guerre contre la police”*”, <http://www.legiaro.fr>, 24.03.2017.; Thibault de Montbrial, „*Le susrsaut ou le chaos*”, Plon, Paris, 2015., p. 282-283.

¹⁰ Alexis Feertchak, „*Voiture brulees: pourquoi fait on dire ce qu' on veut aux chiffres?*”, <http://www.legiaro.fr>, 24.03.2017.; Mathieu Zagrodzki, „*Que fait la police Le role du policier dans la societe*”, L' Aube, Paris, 2012.

калних исламиста. Опасност од исламизације Француске услед нечињења и заташкавања политичких елита описује и Мишел Уелбек (Michel Houellebecq) у роману „Покоравање.”¹¹

Националном фронту ишла је на руку и светска економска криза. Стопа незапослености у Француској у 2016. години износила је 11 одсто или 5 милиона 475 хиљада људи.¹² Затварање индустријских постројења као последица глобализације, притисак на зараде и мањак безбедности допринео је да се француска радничка класа и део сиромашних слојева окрене према Националном фронту који је указивао на обе појаве као друштвени проблем.

На председничким изборима 2017. године Марин Ле Пен се залагала за радикалне промене у спољној и унутрашњој политици.¹³ Политичка филозофија Националног фронта почива на идеји заштите француског становништва које би се постигло политиком националног протекционизма и одбацивањем глобализације. Стога се Ле Пенова определила за излазак из Европске уније коју је окривила да није у стању да спречи масовно досељавање миграната али и да применом либералних економских начела производи нелојалну конкуренцију између европских радника. Кандидаткиња националног фронта сматрала је да Француска треба да изађе из Шенгенских споразума, да треба поново да установи контролу државне границе и да у те сврхе треба да запосли 6000 граничара, али и 15 000 полицајаца чиме би очувала ред и мир на својој територији. У области досељавања имиграциони салдо био би сведен на 10 000 људи годишње, док би странци који су починили кривична дела били протерани из земље. Поред тога, био би забрањен повратак у Француску лицима која имају двојно држављанство, а која су повезана за исламским тероризмом. У том контексту је помињано и одузимање Француског држављанства свима онима који имају друго ваневропско држављанство. Досељени странци у одређеном периоду по доласку не би уживали бесплатну здравствену и социјалну заштиту. Економски патриотизам је подразумевао увођење такси на увозне производе од 3 одсто оним предузећима која су производила у Француској, али су преместила фабрике у друге државе Европе где је социјална заштита радника нижа. Поред тога, Марин Ле Пен је обећавала смањење пореза за француска мала и средња предузећа и давање приоритета истим у поступку јавних набавки. У области спољне политике Ле Пен се залагала за излазак из НАТО пакта као и за укидање санкција и политичко приближавање Русији.

Ле Пенова је у доброј мери изгубила председничке изборе на питању изласка из евро зоне и увођења националне валуте. Увидевши да је реч о непопуларној мери у току кампање је донекле изменила иницијални предлог говорећи о паралелном оптицају франка и евра што је унело додатну конфузију у бирачком телу. Наиме, око 70 одсто Француза привржено је стабилној и јакој европској валути и страхује од увођења слабог франка који би умањио вред-

¹¹ Michel Houellebecq, „*Soumission*”, Flammarion, Paris, 2015.

¹² <http://www.rfi.fr>, 20.03.2017.

¹³ Alexandre Rousset, Valerie Mazuir, *Parcours, debat, projet...: ce qu'il faut savoir sur la campagne de Marine Le Pen...*, www.lesechos.fr, 05.04.2017.

ност уштеђевина у банкама. У суштини, испоставило се да Французи за разлику од Британаца нису против европске идеје, односно да уважавају достигнућа Европске уније али да истовремено сматрају да је неопходно њено реформишање. Марин Ле Пен је остварила врло лоше изборне резултате у великим градовима, посебно у Паризу где је освојила испод 10 одсто гласова.

Изабрани председник Емануел Макрон као заступник неолибералног глобализма

На председничким изборима у Француској неолибералне ставове заступао је Емануел Макрон, бивши државни финансијски инспектор који је у једном тренутку прешао у приватни сектор запосливши се у банци Ротшилд. Од 2012. године био је саветник председника Оланда, а затим од 2014. године министар финансија у влади Мануела Валса. У 2016. години Макрон оснива организацију „Покрет” (En marche) са намером да окупи људе добре воље левог и десног центра¹⁴ који би тражили прагматична решења за побољшање постојећег система. Макрон је био једини кандидат који је отворено заговарао проевропске ставове и који је истицао заставу Европске уније на својим предизборним митинзима. Макронов неолиберални економски програм предвиђа реформу радног законодавства у смислу увођења флексибилног радног времена у односу на законски предвиђену 35 часовну радну недељу и то договором између послодаваца и запослених у складу са потребама предузећа. На претходно изнето надовезује се једноставнији поступак отпуштања радника и ограничење висине износа надокнаде штете због отказа. Поред тога, Макрон жели да смањи пореске намете на предузећа као и да смањи број запослених у јавном сектору. Француска ће у његовом мандату остати у НАТО пакту.

Макрон се определио за концепт превазилажења секташких подела између деснице и левице са жељом да око себе окупи политичаре левог и десног центра блиске глобалистичким идејама. Овом тактиком заправо намеравао је да ослаби и маргинализује утицај Социјалистичке партије и Републиканаца. Интересантно је да су га у кампањи из Социјалистичке партије Француске, а против званичног социјалистичког кандидата Беноа Амона, подржавали тадашњи министар одбране Жан Ив Ле Дриан (Jean-Yves Le Drian), бивши председник владе Мануел Валс (Manuel Valls), бивши градоначелник Париза Бертран Деланое (Bertrand Delanoe) или пак градоначелник Лиона Жерар Коломб (Gerard Colomb) као и још неколико министара у Оландовој социјалистичкој влади. У корист Макронове кандидатуре су се изјаснили и бивши генерални секретар Комунистичке партије Француске Робер У (Robert Hue) као и вођа студенстских протеста из 1968. године, члан еколошког покрета и мондијалиста Даниел Кон Бендит (Daniel Cohn-Bendit). Са десног центра Макрону су се придржали бивши министри Франсоа Бајру и контроверзни Филип Дуст Блази (Philippe Douste-Blazy) човек који је подржавао Албанце на Косову да би га један од њих у атентату тешко ранио ножем. Макрону су пришла и два бивша

¹⁴ Valerie Mazuir, *Parcours, debat, projet...: ce qu' il faut savoir sur la campagne d' Emmanuel Macron*”, www.lesechos.fr, 05.04.2017.

Деголистичка министра у Шираковим владама попут Доминика Пербена (Dominique Perben) или Рено Дитреја (Renaud Dutreil). Ту су још били и биши Митеранов саветник Жак Атали (Jacques Attali), али и људи из света бизниса попут Пјера Бержеа (Pierre Berge) некада власника куће *Ив Сен Лоран* (Yves Saint Laurent), а данас власника дневника *Ле Монд* (Le Monde) или пак познатог неолибералног економисте Алана Манка (Alain Minc).

Председнички избори у Француској и реформа Европске уније

Емануелу Макрону је јасно да Европска унија оваква каква јесте не може да опстане односно да мора да се реформише да би могла да испуни очекивања њених грађана и издржи кризне ударе. Макрон жели да иницира реформе у неколико праваца. Реч је о јачању јединства евро зоне односно једној врсти даље федерализације Уније (Manin, 2005: 23) у економској сфери. Макрон жели да установи Парламент евро зоне, функцију европског министра привреде и финансија, као и да успостави буџет евро подручја. Буџетска средства би се кориситила у циљу инвестирања у привредне гране будућности, ради упућивања хитне финансијске помоћи државама чланицама погођених финансијским кризама као и у сврху подстицања инвестиција. Поред тога, француски председник жели да смири социјално незадовољство грађана Европске уније. Стога, предлаже одређивање заједничке европске основе социјалних права која подразумева минималне прагове у области стручног образовања, здравствене заштите, надокнаде у случају губитка посла или најнижих примања, а која узима у обзир разлике у привредном развоју држава чланица. Макрон сматра да би приступ европском систему јавних набавки требао да се дозволи само оним предузећима која остварују најмање 50 одсто производње у Европској унији и жели да ограничи дужину боравка *деташираних радника* из других држава чланица у Француској.

Европска унија према мишљењу Макрона треба да штити своје грађане. С тим у вези он се залаже за очување тековина Шенгенских споразума али уз јачање контроле на спољним границама Уније. Ово би се постигло ангажовањем 5000 европских граничара и стварањем заједничког обавештајног система који би временом довео до установљавања једне врсте европске федералне полиције задужене за борбу против организованог криминала и тероризма.

Колико је политика новог Француског председника проевропска говоре и промена назива министарстава у његовој првој влади. Тако је Министарство спољних послова Француске променило назив у „Министарство за Европу и спољне послове” док је у влади Едуара Филипа (Edouard Philippe) поред претходно поменутог присутно и „Министарство за европске послове.”¹⁵ Бивше „Министарство одбране Француске” преименовано је у „Министарство армија” са идејом да би у надлежност његовог деловања у перспективи могла да се нађе и будућа заједничка Европска армија. Иначе, прва Макронова

¹⁵ «Ce qu' il faut retenir du premier gouvernement de l'ère Macron», 18.05.2017., www.lefigaro.fr

међународна посета било је путовање у Берлин и састанак са немачком канцеларком Ангелом Меркел, што такође говори у прилог европским приоритетима француске спољне политике.

Закључак

Победа Емануела Макрона на председничким изборима у Француској 2017. године може да допринесе спознаји будућег развоја догађаја у Европи. Процене да би Европска унија могла да се распадне ове године због низа изборних победа национално-идентитетских странака од Аустрије, Холандије па до Француске падају у воду. Сада је јасно да процес европске интеграције и све његове тековине као што су заједничка валута евро, Шенгенски простор и слобода кретања робе, радника и капитала остају на снази. Емануел Макрон међутим схвата да *статус кво* унутар Уније није могућ јер је ова у претходним кризним ситуацијама показала низ слабости. Стога се залаже за виши степен економске и социјалне интеграције држава чланица евро подручја. Осталим чланицама Уније не би преостало ништа друго него да се периодично укључују у евро подручје што је иницијално и било предвиђено уговорима о оснивању. У супротном ове последње би остале у у другом нижем степену европске интеграције што би могло да има по њих негативне финансијске последице.

На унутрашње-политичком плану Макрон прижељкује један нови вид идеолошке поделе. Његова стратегија јесте да привуче у своје окриље чланство и бираче умерене левице и деснице и тиме маргинализује традиционалне странке то јест Социјалистичку партију Француске и Републиканце. Макрон жели непосредни политички и идеолошки сукоб са Националним фронтом Марин Ле Пен као главном опозиционом снагом. Макронова процена је да Национални фронт због своје екстремистичке прошлости и антиевропског програма не може да придобије довољно критичну масу бирача која би угрозила његову новоименовану политичку странку „Републикански покрет.“

Да ли је дошао тренутак да идеолошка подела на левицу и десницу оде у прошлост и уступи место оној заснованој на конфронтацији присталица нелибералног глобализма и патриотско-идентитетског национализма показаће парламентарни избори у Француској, али и у другима државама чланицама Европске уније у времену које долази.

Литература:

1. François Chatelet, Olivier Duhamel, Evelyne Pisier Kouchner, *Histoire des idées politiques*, PUF, Paris, 1982.
2. Jean-Jacques Chevallier, Guy Carcassonne, Olivier Duhamel, Jullie Benetti, *Historie de la V République*, Dalloz, 15 edition, Paris, 2015.
3. *Constitution de la V République*, Gualino éditeur, Paris, 2016-2017.

4. Valéry Giscard d'Estaing, *Le pouvoir et la vie*, Livre de poche, Paris, 1988.
5. Olivier Duhamel, *La Gauche et la V republique*, Revue française de science politique, Numero 2, p. 444-448, Paris, 1981.
6. Michel Houellebecq, „*Soumission*”, Flammarion, Paris, 2015.
7. Philippe Manin, *L'Union européenne*, Pedone, Paris, 2015.
8. Thibault de Montbrial, „*Le sursaut ou le chaos*», Plon, Paris, 2015.
9. Mathieu Zagrodzki, „*Que fait la police - Le rôle du policier dans la société*”, L' Aube, Paris, 2012.
10. Slobodan Zečević, *Institucionalni sistem i pravo Evropske unije*, Institut za evropske studije, Beograd, 2015.

ATIPIC PRESIDENTIAL ELECTIONS IN FRANCE OF 2017

Summary: According to estimates of analysts „atypical, unprecedented and crazy,” the French presidential elections were held in April and May of 2017 took place in a turbulent political context. The European Union and France were shaken by migrant crisis, Islamic terrorism and Brexit. The election victory of Emmanuel Macron candidate of center-left organization „In Movement (En marche)” reflects a tendency to marginalized the classical division of the national-patriotic and family-conservative right one and authentically socialist-humanist Left on the other side. The new political divide held two ideologies that are increasingly in conflict on the territory of the European countries. It is the ideology of neo-conservatism with strong national identity charge and and neoliberal globalism. The new President of France Emmanuel Makron is clear that European Union such as it is, can not survive and that needs to be reformed to be able to meet the expectations of its citizens and withstand the crisis hit in the world.

Key words: France , The V Republic, the presidential elections, the right, the left, the ideology of globalism, the national-identity ideology, The European Union, the federalization of the European Union